

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО „ВАСКО ЙОРДАНОВ ДИМИТРОВ срещу БЪЛГАРИЯ”

(Жалба № 50401/99)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

3 май 2006 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

03.08.2006 г.

Решението става окончателно при обстоятелствата по член 44, § 2 на Конвенцията. Може да бъде предмет на редакторска преработка.

По делото „ВАСКО ЙОРДАНОВ ДИМИТРОВ срещу БЪЛГАРИЯ”

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), на заседание в състав:

Г-н. П. ЛОРЕНЦЕН, *Председател*,
Г-жа С. БОТУШАРОВА,
Г-н В. БУТКЕВИЧ,
Г-жа ЦАЦА-НИКОЛОВСКА,
Г-н Р. МАРУСТ,
Г-н Ж. БОРЕГО БОРЕГО,
Г-жа Р. ДЖЕГЕР, *съдии*,
и Г-жа К. УЕСТЪРДИЙК, *Секретар на отделението*,

След като заседава при закрити врата на 10 април 2006 г., Съдът постанови следното решение, прието на по-горе указаната дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е заведено по жалба (№ 50401/99) срещу Република България, подадена в Европейската комисия по правата на човека (“Комисията”) на основание бившия член 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (“Конвенцията”) на 15 април 1999 г. от българския гражданин г-н Васко Йорданов Димитров (“жалбоподател”).

2. Жалбоподателят е получил право на безплатна правна помощ. Същият е представляван от адвокат Е. Недева, адвокат към Пловдивската адвокатска колегия. Българското правителство (« Правителството ») се представлява от неговия агент, Г-жа Коцева, представител на Министерство на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди, че срокът на наказателното производство срещу него е в нарушение на условието за съдебен процес в « разумен срок » по смисъла на член 6 § 1 от Конвенцията и че в тази връзка той е бил лишен от правото на обжалване.

4. Жалбата е разпределена на Първо отделение на Съда (член 52, § 1 от Правилника на Съда). Отделението, на което е поверено гледането на делото (член 27 § 1 от Конвенцията), е конституирано на основание на член 26 § 1 от Правилника.

5. С решение от 26 май 2005 г., Съдът (Първо отделение) обяви жалбата за частично допустима.

6. На 1-ви април 2006 г., жалбата е разпределена на ново конституираното пето отделение.

ОТНОСНО ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО:

7. Жалбоподателят е роден през 1966 г. и живее в Пловдив.

8. На 13 март 1989 г., жалбоподателят е задържан и поставен под предварителния арест по обвинение в кражба с утежняващи вината обстоятелства, извършена в съучастие с други лица. На 25 март 1989 г. е освободен, след което отново е поставен под предварителния арест от 12 януари 1991 г. до 6 май 1991 г.

9. На 18 септември 1991 г., той е арестуван в рамките на същото производство.

10. На неуточнена дата, в началото на 1993 г., жалбоподателят и седем други лица са изправени пред съд по обвинение, че са извършили съвместно серия от кражби за период от около една година и три месеца. Делото е регистрирано под № 18/93.

11. При първото съдебно заседание пред Пловдивския районен съд на 22 април 1993 г., делото е отложено. По време на заседанието на 3 май 1993 г. то е отложено, поради неявяването на един от обвиняемите, в чиято група бил и жалбоподателят. На 8 юни 1993 г. делото отново е отложено, тъй като ишците не са редовно призовани.

12. На 30 август 1993 г., жалбоподателят е освободен, след внасяне на гаранция.

13. Съдебното заседание от 21 септември 1993 г. е отложено, поради липсата на жалбоподателя, намиращ се в болница за лечение. На заседанието от 2 декември 1993 г. съдът разпорежда медицинска експертиза за здравословното състояние на жалбоподателя, хоспитализиран по това време в онкологичното отделение.

14. На 14 февруари 1994 г., докладът на вещите лица констатира, че жалбоподателят не страда от злокачествен тумор. Съдът отлага делото, поради неявяване на единия от обвиняемите.

15. На 23 март, поради отсъствието на адвоката на един от другите обвиняеми, съдът отново отлага делото.

16. На 26 април 1994 г., съдът разглежда данните от предварителното производство и разпитва обвиняемите. Делото е насрочено за следваща дата с цел разпитване на свидетелите.

17. Жалбоподателят не се явява на съдебните заседания от 16 юни 1994 г. и 6 октомври 1994 г. На тази дата, съдът постановява конфискуването на гаранцията и поставянето на заинтересованото лице под предварителен арест.

18. Жалбоподателят не се явява на двете следващи заседания – 5 декември 1994 г. и 14 февруари 1995 г. Той е открит от полицията и арестуван на 2 март 1995 г.

19. На заседанието на 25 април 1995 г., делото е отложено, поради неявяване на един от другите обвиняеми.

20. Състояло се заседание на 13 и 14 юни 1995 г.

21. На 19 декември 1996 г., съдът постановява решение, с което признава жалбоподателят за виновен и го осъжда на осем години лишаване от свобода.

22. Жалбоподателят и четирима от другите обвиняеми обжалват. На 17 април 1997 г., съдът предава преписката на Върховния касационен съд, който по онова време се явявал втора инстанция. След реформата на съдебната система и създаването на апелативен съд, на 1-ви април 1998 г., Върховният касационен съд преустановява производството и на 13 юли 1998 г. Пловдивският апелативен съд се самосезира по делото.

23. По време на първото гледане на делото пред Апелативния съд на 10 септември 1998 г., делото е отложено, защото пълната преписка не е препратена от Върховния касационен съд.

24. На заседанието от 28 октомври 1998 г., единият от другите обвиняеми се отказва от обжалването.

25. На 14 януари 1999 г., липсата на единия от другите обвиняеми става причина за ново отлагане на делото.

26. Заседанието, насрочено от Апелативния съд за 4 ноември 1999 г., е отложено, поради лечение на жалбоподателя.

27. Делото е гледано на 16 декември 1999 г. и с решение от същия ден, Апелативният съд постановява решение.

28. Жалбоподателят не обжалва решението пред Касационния съд и решението става окончателно по отношение на него с изтичането на тридесетдневния срок, предвиден за тази цел, а именно на 15 януари 2000 г.

29. Двамата съ-обвиняеми сезират ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД; техните жалби са отхвърлени с решение от 21 юли 2000 г.

ОТНОСНО ФАКТИТЕ

I. ОТНОСНО ТВЪРДЕНИ НАРУШЕНИЯ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

30. Жалбоподателят твърди, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията, тъй като продължителността на производството показва незачитане на „разумния срок“, както гласи горе цитирания член :

„Всяко лице, при определянето на неговите граждански права и задължения, (...) има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен

срок от независим и безпристрастен съд, (...), който да реши (...) основателността на наказателното производство срещу него.”

Правителството не е представило становище по тази точка.

А. Относно периодът, който трябва да бъде взет предвид

31. Жалбоподателят твърди, че периодът, който трябва да бъде взет предвид, е седем години, девет месеца и четиринадесет дни. Той започва да тече на 7 септември 1992 г., дата на влизане в сила на Конвенцията за България, и приключва на 21 юли 2000 г., датата на постановяване на решението от Върховния касационен съд.

32. Съдът констатира, че наказателното производство, проведено срещу жалбоподателя, е започнало с неговото арестуване на 13 март 1989 г. При все това, периодът, който следва да се отчете, започва едва с влизането в сила на Конвенцията за България - на 7 септември 1992 г. Предвид това, за да преценим разумния характер на сроковете, считано от тази дата, трябва да отчетем етапът, на който се е намирало делото по онова време.

33. Съдът не е съгласен с твърдението на жалбоподателя относно края на този период. При липсата на касационно обжалване от страна на заинтересованото лице, въпросният период е приключил на 15 януари 2000 г., датата, на която решението на апелативния съд е станало окончателно. Следователно, срокът е продължил седем години, четири месеца и осем дни - за двете съдебни инстанции.

Б. Относно разумния характер на този срок

34. Съдът припомня, че разумният характер на срока на дадено производство се оценява спрямо обстоятелствата по делото и предвид критериите, приложени от юриспруденцията на Съда, в частност сложността на делото, поведението на жалбоподателя и това на компетентните власти (Справка: освен многото други дела – *„Пелисие и Саси срещу Франция”* [GC], № 25444/94, § 67, ЕСПЧ 1999-II).

35. Съдът счита, че делото, заведено за множество извършени кражби от много извършители, е било с известна фактологична сложност.

36. По отношение на поведението на жалбоподателя, Съдът констатира, че делото е било отлагано три пъти, поради здравословни проблеми на същия. Освен това, той не се е явил на четири последователни съдебни заседания в периода от 16 юни 1994 г. до 14 февруари 1995 г., преди да бъде арестуван и поставен под предварителен арест на 2 март 1995 г. По този начин се получава закъснение от около девет месеца по негова вина.

37. Съдът констатира също, че са предизвикани няколко закъснения, поради неявяването на другите съ-обвиняеми, а освен това има и закъснения по вина на техните адвокати. Но, въпреки, че тези срокове не са пропуснати по вина на държавните власти, не е очевидно същите да са предприели мерки, които да възпрепятстват тази ситуация, като например разделяне на инстанциите или взимане на съответните мерки за гарантиране явяването на страните.

38. Колкото до поведението на властите, Съдът отчита, че делото е отложено веднъж по повод нередовното призоваване на ищците.

39. Освен това, значително закъснение в сроковете от около една година и десет месеца има и между подаването на апелативната жалба от жалбоподателя и първото съдебно заседание пред Пловдивския апелативен съд. Съдът отчита, че реформата на българската съдебна система е влязла в сила по време на този период и че делото на жалбоподателя е предадено от Върховния касационен съд на Пловдивския апелативен съд. Настъпилите процесуални промени и промените в съдебния ред със сигурност са станали причина за претоварване на съдебните власти, както и за закъснения в обработването на преписките. Все пак, Съдът отчита, че Правителството не е предоставило сведения, позволяващи да се установи, дали властите са предприели мерки, които да решат създалата се ситуация (Справка, *a contrario*, "Кена срещу Полиша (дек.)", № 43978/98, 30 септември 2003 г.). Точно обратното, изглежда една част от това забавяне се дължи на пропуски на Върховния касационен съд да изпрати определени части от преписката на Апелативния съд.

40. И накрая, Съдът отчита интервал от около десет месеца между заседанията на Апелативния съд от 14 януари и 4 ноември 1999 г., по повод на който Правителството не е предоставило становище.

41. В заключение, Съдът констатира, че спорното производство е било забавено и по вина на властите. По този повод Правителството също не е представило обяснение. Това забавяне не би могло да се обясни единствено със сложността на делото. Общата продължителност на тези забавяния, повече от две години и половина, надвишава периода на забавяне по вина на жалбоподателя, а това силно е повлияло сроковете на въпросното производство.

42. Предвид съвкупността на тези елементи и в заключение, Съдът счита, че сроковете по делото са надвишили « разумния срок », както е предвидено от член 6 § 1 от Конвенцията. Този факт показва нарушение на тази разпоредба.

II. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

43. Жалбоподателят се оплаква, освен това, за липсата на възможност за обжалване във вътрешното право, което да позволи избягване на нарушението на член 6 § 1 от Конвенцията. Той се позовава на член 13 от Конвенцията, която гласи :

„Всеки, чиито права и свободи, предвидени в тази конвенция, са нарушени, трябва да разполага с ефикасни вътрешноправни средства за тяхната защита от съответна национална институция, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи в качеството си на представители на официалните власти.”

44. Правителството не е представило становище по това оплакване.

45. Съдът припомня, че член 13 на Конвенцията гарантира съществуването във вътрешното право на възможност за обжалване, която позволява на гражданите да се възползват от правата и свободите си. Следователно, тази разпоредба съдържа като последствие изискване за наличие на вътрешноправно средство за разглеждане на « оплакването с цел самозащита », позоваващо се на Конвенцията, като това средство би следвало да може да коригира допуснатите неточности (Справка, « *Кудла срещу Полша* » [GC], № 30210/96, § 157, ЕСПЧ 2000-XI).

46. Предвид заключението на Съда за срока на производството (параграф 42 по-горе), Съдът счита, че жалбоподателят разполага с мотив за « оплакване с цел самозащита », поради незачитане на член 6 § 1. Оттук, следва да определим, дали вътрешното право е било способно да предостави на заинтересованото лице адекватна възможност за удовлетворение за нанесените му вреди.

47. По този повод съдът припомня, че задължението за Договарящите страни, което възниква във връзка с член 13 от Конвенцията, варира в зависимост от естеството на оплакването. Съдът вече реши, че за да бъде « ефективна », по смисъла на тази разпоредба, възможността за обжалване, която даден подсъдим притежава, за да се оплаче от срока на производството, трябва да позволява да « възпрепятства настъпването или продължаването на твърдяното нарушение, или [да] даде възможност на заинтересованото лице да получи съответното удовлетворение за всяко нарушение, което вече е било извършено срещу него » (решение „*Кудла*”, цитирано по-горе, § 158).

48. Доколкото е известно на Съда, по време на настъпване на фактите, в българското право не съществувал никакъв способ за обжалване, способен да ускори хода на дадено наказателно производство или да предостави на потърпевшите лица

удовлетворение срещу настъпилите вече закъснения (Справка *"Джангозов срещу България"*, № 45950/99, §§ 56-58, 8 юли 2004 г.).

Към настоящия момент, Правителството не е потвърдило съществуването на такъв способ.

49. Оттук, Съдът констатира нарушение на член 13 от Конвенцията, поради факта, че жалбоподателят не е разполагал с ефективна възможност за обжалване, предоставена му от вътрешното право, за да поправи несправедливостта, предмет на оплакването му, а именно прекалено голямата продължителност на наказателното производство.

III. ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

50. По Смысла на член 41 от Конвенцията,

« Ако съдът установи, че е имало нарушение на конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на Високодоговарящата страна допуска само частично обезщетение за последиците от това нарушение, съдът присъжда, ако това е необходимо, справедливо удовлетворение на потърпевщата страна. »

А. Вреди

51. Жалбоподателят претендира за обезщетение от 6 000 евро за нанесени му неимуществени вреди.

52. Правителството не е изразило становище по този въпрос.

53. Съдът счита, че има основание да се присъдят на жалбоподателя 1 000 евро за нанесената му неимуществена вреда, както и всяка сума, която би могла да бъде дължима като данък върху тази сума.

Б. Разноски по делото

54. Жалбоподателят претендира освен това и за сумата от 3 900 евро за хонорари на адвоката и представя споразумение за изплащане на хонорари и разбивка на часовете работа на неговия адвокат, или общо 75 часа.

55. Жалбоподателят претендира, освен това, и за сумата от 155 евро за извършени разходи (преводи, пощенски разходи, и т. н.) и представя фактури за някои от въпросните разходи. Жалбоподателят моли сумите, присъдени от Съда по този повод, да бъдат директно преведени на неговата адвокатка.

56. Правителството не е изразило становище по този въпрос.

57. Съдът припомня, че на жалбоподателя могат да бъдат присъдени единствено направените действителни, необходими и

разумни разноси. По делото, Съдът констатира, че една част от оплакванията са били отхвърлени и предприетите постъпки пред вътрешните власти не са имали отношение към признатите оплаквания. От друга страна, Съдът счита, че броят на часовете, чието възстановяване се претендира, е прекалено завишен и че в тази връзка се налага намаляването им.

58. В заключение и в тази връзка, Съдът счита за разумно и присъжда на жалбоподателя сумата от 1 200 евро общо за всички разноси, от които следва да се приспадне получената сума за правна помощ, изплатена от Съвета на Европа, или 701 евро. Оттук, Съдът присъжда на жалбоподателя сумата от 499 евро плюс всяка сума, която би могла да бъде дължима като данък върху тази сума.

В. Лихва за забава

59. Съдът намира за уместно, лихвата за просрочване да е базирана на пределната лихва по заеми на Централната европейска банка, към които следва да се добавят три процентни пункта.

**КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД ГОРЕПОСОЧЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ,
СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО**

1. *Установява* нарушение на член 6, § 1 от Конвенцията;
2. *Установява* нарушение на член 13 от Конвенцията, в комбинация с член 6 § 1 ;
3. *Отсъжда*
 - а) че Ответната държава следва да заплати на жалбоподателя в тримесечен срок от датата на влизане на решението в сила, съгласно член 44, § 2 от Конвенцията, следните суми, които да бъдат превърнати в български лева по курса към датата на плащане:
 - i. 1 000 евро (хиляда евро) като обезщетение за нанесени неимуществени вреди ;
 - ii. 499 евро (четиристотин деветдесет и девет евро) за съдебни разноси, които да бъдат внесени по банковата сметка, посочена от адвокатката на жалбоподателя в България ;
 - iii. евентуално дължимите данъци и такси върху посочените по-горе суми ;

б) от датата на изтичане на гореспоменатите три месеца до разплащането, ще се дължи проста лихва върху сумата при ниво, равно на пределната лихва по заеми на Европейската централна банка по време на просрочения период плюс три процентни пункта;

4. *Отхвърля* останалата част от претенцията на жалбоподателя за обезщетение по справедливост.

Изготвено на френски език и известно писмено на 3 май 2006 г., в съответствие с член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудиа УЕСТЪРДИЙК
Секретар на Отделението

ПИЪР ЛОРЕНЦЕН
Председател